

«Καὶ τὸ ἄρθρο τοῦτο συζητιέται σήμερα καὶ δίνει ἀφορμὴν σὲ διαδήλωσης.

«Ὁ κ. Βενιζέλος, ἀντὶ νὰ γελάσῃ μὲ μιὰ τόσο ἀμυαλὴ πρότασι, τῆς ἔκαμε τὴν ἀπροσδόκητην τιμὴν νὰ τὴν προσέξῃ.

«Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας ποῦ εἶναι μέσα στὴν ψυχὴν τοῦ «δημοτικιστῆς», ἀπαρνήθηκε, στὰ φανερά, τὸ χαρακτηρισμὸν τοῦτο, μὲ ἀνάξια ἐπιχειρήματα.

«Πρέπει νὰ εἶς πῶ, μᾶς τονίζει ἀκόμα ὁ κ. Ὑπουργός, πὼς τὸ ζήτημα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας εἶναι σήμερα γιὰ τὴν Ἑλλάδα ζήτημα ζωῆς, καὶ ἀπὸ τὴν ἀφορμὴν τοῦ ἀνεβοκαταβαίνουν ὑπουργεῖα, καθὼς τὸ εἶδαμε στὰ Ἐδαγ-γελικά.»

«Καὶ ἡ ἐντύπωσή μου, ἦ, σωστότερα, ὁ φόβος μου εἶναι πὼς ὁ κ. Βενιζέλος σκεύει κάπως τὶς βέβαιες ἐλπίδες ποῦ θεμελιώνονται ἀπάνου στὴν Πολιτεία του, καὶ ἴσα ἴσα σὲ στιγμὴν ποῦ εἶταν ἀπαραίτητο καθαρὰ νὰ τὴν πιστοποιήσῃ τὴ γνῶμη του.

«Ὁ κ. Μιστριώτης τὸ κατάλαβε τὸ ζήτημα καλλίτερα ἀπὸ τὸ Βενιζέλο. Βεβαιώνει, δημοκοπεῖ, φωνάζει. Ἡ πίστις ποῦ χαίρεται στοὺς καλοὺς κύκλους δείχνει τί λογῆς εἶναι οἱ κύκλοι αὐτοί. Ἀξιολογοῦν οἱ φίλοι τῆς Ἑλλάδας — δὲ μιλῶ γιὰ κείνους ποῦ τὴν λατρεύουν τὴν Ἑλλάδα — βλέποντας σὲ τί κίντυνους ἐκθέτει τὴν τιμὴν ἐνδὸς τόπου ἕνα τέτοιο ὑποκειμένο.»

ΤΙ ΛΕΝΕ ΟΙ ΞΕΝΟΙ.

Ἡ φοιτητικὴν ποῦ μὲ τὴν ὑπερηλικὴν τῆς προκλήσει μᾶς κατηγοροῦσε πὼς γερούμε τὴν ἔθνικὴν γλῶσσαν «πρὸς χλευασμῶν τῶν φιλελλήνων», ἥς ἀκούσῃ τί εἶπαν οἱ ἀνταποκριτὰδες τῶν διῶ πρὸ σοβαρῶν ἐφημεριδῶν τῆς Λάντρας, ποῦ εἶναι δὲ καὶ πολὺ συμπαιθητικοὶ καὶ μὲ τὴν τωρινὴν Κυβέρνηση καὶ μὲ τὸ ἔθνος.

«Ὁ ἀνταποκριτὴς τῶν «Ταίμς» 13 Μάρτη : «.....Τὸ ζήτημα συζητήθηκε μὲ μεγάλη ἐξασφὴ στὴ Βουλὴν, καὶ οἱ φοιτητὰδες τοῦ Πανεπιστημίου, ἐρεθισμένοι ἀπὸ μερικοὺς παραπολὺ πατριωτικοὺς Καθηγητὰδες, κηρυχτήκανε διαφεντεφτὰδες τῆς «καθάριας» γλώσσας. Ἐχτές, ὕστερα ἀπὸ συλλαλητήριον ποῦ μαζεύτηκε πολὺς κόσμος, κινήσανε στὸν Πρωθυπουργόν, καὶ ἔκαμαν διαδήλωση. Ὁ Πρωθυπουργὸς ἔμωξ δὲν παρουσιάστηκε, καὶ αὐτὸ τοὺς κακοφάνηκε. Σήμερα Ἐπιτροπὴ φοιτητῶν ἐγίνε δεχτή ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς, καὶ αὐτὸς τοὺς βεβαίωσε πὼς ἡ Βουλὴ θὰ κάμῃ τὸ θέλημά τους.

Δὲν εἶναι πρώτη φορὰ ποῦ ταραχτήκε ἡ δημό-

σια τάξη, ἀπὸ τὸν ἐρεθισμὸν ποῦ προξενεῖ τὸ ἀκαδημαϊκὸν αὐτὸ ζήτημα. Στὰ 1901 σηκώθηκε μεγάλη ὄχλοσση, ἐξαιτίας τῆς μετάφρασης τοῦ Βαγγέλιου στὴν καθομιλούμενη, τότες ποῦ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ἀναγκάστηκε νὰ παραιτηθῇ, καὶ ὁ Θεοτόκης ἔπεσε. Ἀργότερα ἐγίνε ἄλλη ταραχὴ μὲ τὴν εἰδοποίησιν πὼς θὰ παρασταθῇ ἡ Ὁρθέστεια τοῦ Αἰσχύλου μεταφρασμένη στὴ σημερινὴ γλῶσσα. Μερικοὶ φανατικοὶ Καθηγητὰδες τοῦ Πανεπιστημίου φαίνονται πρωτοπαλαιστὰδες τώρα καθὼς τότες, ὑπάρχει ὁμοῦ καὶ κάποια ὑποψία πὼς καὶ μερικοὶ ἀπὸ τοὺς ἐπαδοὺς τῶν παλιῶν πολιτικῶν κομμάτων βρολλοῦνε τὴν ταραχὴν γιὰ νὰ ρίξουν τὸν κ. Βενιζέλο.»

«Ὁ ἀνταποκριτὴς τοῦ «Πρωῖνου Ταχυδρόμου», 10 Μάρτη : «Τὸ γλωσσικὸ ζήτημα δξύνεται πάλε στὴν Ἑλλάδα. Μιὰ μερίδα Ἑλλήνων θέλει τὴν «Καθαρεύουσα», δηλαδὴ γλῶσσα καθαρισμένη ἀπὸ ξένες λέξεις, καὶ ὅσο γίνεται πρὸ κοντὰ στὴν ἀρχαία, καὶ ἡ ἄλλη μερίδα ὑποστηρίζει τὴν νέα ὅπως μιλιέται σήμερα, τὴ δημοτικὴ. Ὁ καθηγητὴς Μιστριώτης, ὁ ἔξοχος φιλόλογος, εἶναι ἐπικεφαλῆς τῶν καθαρουσάνων....Οἱ καθαρουσάνοι κηρύχονε πὼς ἡ ἀρχαία εἶναι ἡ μόνη γλῶσσα ποῦ συνεδένει τὴν Ἑλλάδα μὲ τὰ ἰδεώδη τῆς τέχνης καὶ τῆς λευτεριάς, καὶ πὼς ἅμα αὐτὴ καταργηθῆ παύει καὶ τὸ ἔθνος νὰ ὑπάρχη. Οἱ μαλλιαροὶ πάλε, ὅπως οἱ ἀντίπαλοί τους περιφρονητικὰ ὀνομάξουν τοὺς ἐπαδοὺς τῆς σημερινῆς γλώσσας, ἐπιμένονε πὼς αὐτὴ εἶναι ἡ μόνη ζωντανὴ γλῶσσα, μὲ τύπους προομηρικῶς, γλῶσσα ποῦ ξετυλίχθηκε μαζὶ μὲ τὸ λαόν, καὶ τέλος μὲ φιλολογικὴν δημοουργικὴν καὶ πλαστικὴν. Ἐπιμένονε ἐπίσης πὼς ἡ διορθωμένη ἡ γλῶσσα εἶναι ξερὴ καὶ ἄχαρη, γεμάτη Γαλλισμοὺς καὶ ἀνοῦσιες περιφρασες, χωρὶς τὴν παραμικρὴν ὁμοιότητα μὲ τὴν γλῶσσαν τοῦ Ξενοφῶντα, καὶ ὅλων διόλου ἀκατάλληλη γιὰ τὴ σημερινὴ ἡ ἐποχὴ.

Ὁ κ. Δραγούμης, ὁ μεγαλύτερος γιὸς τοῦ πρὶν Πρωθυπουργοῦ, εἶναι μὲ τοὺς δημοτικούς.»

ΤΟ ΓΟΕΡΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Λασκάλους δὲ ἀποκαλοῦ συλλήβδην καὶ ἄθροια.

Τὰ δίποδα κακινετρεχῆ γνοιστὰ γεροσὰ ζῶα....

(ΟΡΦΑΝΙΑΗΣ)

ὦ ! τῶν Κοιτῶν πλανέματι
Καὶ τῶν Διαστρεμένων
Καὶ τῶν Μισοκακόμοιρων
Καὶ τῶν Ἀλυσσοδεμένων,

Η ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΚΑΘΑΡΕΥΟΥΣΑ

Ὅπου κυλιᾶνε ἀστόχιστα
 Τ' ἄλέτρι—ὡσάν τὰ βώδια
 Καὶ σούφρονται ὑποταχτικά
 Στῶν Λυνατῶν τὰ πόδια
 Σκάμπαν καὶ βάλλαν τ' Ὀνειρο
 Μέσ' τὸ βαθὺ τὸ λάκκον,
 Τῶν Ἀνίδεων τὰ βλαστήμια,
 Καὶ τῶν Ἀνθρωπάκων.

Οἱ Βατράχοι κρίζανε
 Μέσ' ἀπὸ τὰ βάλτονεῖα
 Κ' οἱ Κάμπιες βουληθήρινε
 Γιὰ νὰ ρίζωνε τ' Ἀστέρια.
 ὦ! Λόγια τὰ φαρμακεριά,
 Κ' οἱ Ὀχιές ὀποῦ σφυρᾶνε,
 Κ' οἱ Ἀλεπούδες—ποῦ προβιά
 Τοῦ λιονταριοῦ φορᾶνε,
 Μιὰ φωνὴ εἶναι μέσου μου
 Κ' ἔτσι πικρομιλάει:
 Τῆς νύχτας τὰ καμώματα
 Τὰ βλέπει ἢ μέρα καὶ γελάει.

ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΛΑΠΑΘΙΩΤΗΣ

Η ΤΑΝ Η ΕΠΙ ΤΑΝ

(Ἀπὸ τὸ Δεῦκωμα τῆς Μυριέλλας—Μοιρίτας)

Ἀγαπητὴ Μυριέλλα,

Ἐύκουσες βέβαια στὸ σχολεῖο ἀπρὸ τὰ λόγια
 ποῦ ἡ Σκαρτιάτισσα μητέρα τὰ εἶπε στὸ παιδί της,
 σὺν τὸ ἀποχαιρετοῦσε. Σὲ δικὰ μας ρωμαϊκά τὰ
 λόγια ἀπρὸ σημαίνουν: "Ἢ φέρε την πίσω τὴν ἀ-
 σπίδα σου ἢ νὰ σὲ φέρουν ἀπάνου της νεκρὸ.

Τέτια λόγια, παιδί μου, ἀπὸ τίς σημερινές μη-
 τέρες τῆς Ρωμοσύνης δὲν τάκοῦμε, ἄς ἐλπίζουμε ὅ-
 μως πὸς ἀπὸ τῆς καινούργιας γενιᾶς τίς μητέρες
 θὰν τὰ ξανακοῦσουμε καὶ πὸς μιὰ μέρι θὰν τὰ
 βλέπουμε γραμμένα ἀπ' ὄξω ἀπὸ κάθε κοριτσάτικο
 σχολεῖο ὡς τὸ πρῶτο μάθημα ποῦ θὰ μαθαίνοινε οἱ
 κατωτινές μιννάδες.

Λίβερπουλ Μῆς 1910.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΑ ΠΑΠΑΜΟΣΚΟΥ

Η ΣΑΚΟΥΝΤΑΛΑ ΤΟΥ ΚΑΛΙΔΑΣΣΑ
 μεταφρασμένη ἀπὸ τὸ Σανσκριτικὸ καὶ Πρα-
 κριτικὸ κείμενο ἀπὸ τὸν

Κ. ΘΕΟΤΟΚΗ

ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ ΜΙΑ ΔΡΑΧΜΗ

στὰ γραφεῖα τοῦ «Νουμᾶ»

«Θὰ γίνῃ ἔθνος ἡ Ελλάδα ἢ δὲ θὰ γίνῃ.
 Ἄμα γίνῃ θὰ τρακιστῇ κ' ἢ πρόληψῃ. Κ'
 εἰπεῖθ' ἀναντιλεχτο πὸς θὰ γίνῃ ἔθνος.
 θὰ πῆ πὸς γιὰ βέβαιον ἢ νίκη δική μας.
 ἐγλαδὴ τῆς Ἰδέας.» ΠΥΧΑΡΗΣ (Ρέθα
 καὶ Μήλα Τόμος I')

«Οἱ ἐγροτικιστὰὶ ἐκλήθησαν ὑπὸ τῆς ἱ-
 στορίας νὰ παίξουν σπουδαῖον ρόλον εἰς
 τὴν ἀναγέννησιν τῆς κοινωνίας μας.
 Ἀποῦ κατώρθωσαν εἰς τὸ μέσον τοιοῦτου
 ὠκεανοῦ ψεύδους καὶ ἀπάτης ἢ ἀπαλ-
 λαγοῦν ἰσχυρῶν προλήψεων. τὰ τοιοῦτον
 ἀποδεικνύει ἔτι ἔχουν ἠγὴ ἐγκέφαλον
 καὶ γενναῖον. εἰλικρινὴ χαρακτήρα, πράγ-
 μα σπάνιον εἰς τοιαύτην σχολαστικῆν,
 διεφθαρμένην καὶ σατανικῶς ἐγωιστικῆν
 ἐποχὴν μας.» Γ. ΣΚΑΠΡΟΣ («Τὸ Κοινο-
 νικὸ μας ζήτημα»).

Ὁ ἀγώνας γιὰ τὴ γλώσσα ποῦ ἀνοιξε ὁ Ψυ-
 χάρης ἀπὸ τὸ 1888 μετὰ τὸ «Ταξίδι του» ἀπλώθηκε
 φούντωσε καὶ συντάραξε τίς τελευταῖες μέρες ἄλλη
 μιὰ φορὰ τὸ ἔθνος τὸ Ἑλληνικόν. Εἶναι τρομερὸ νὰ
 συλλογιστῇ κανεὶς τὴ δύναμη πρέπει νὰ κλείνῃ μέ-
 σα τῆς μιᾶ Ἀλήθεια, ποῦ ἦσυχια ἦσυχια τὴ φέρνει
 στὴ μέση ἑνὸς ἀθροῦς, καὶ αὐτὴ σὰ φῶς ποῦ τίπο-
 τα δὲν μπερρεῖ νὰ τὴ σταματήσῃ συνεπαίρει: παρά-
 δεσες καὶ συνήθειες, πατῆ πρόληψες, ξεσκοτιδιάζει
 μυαλά, περνᾷ καιροῦς, πετᾷ πάνου ἀπὸ γενιές, ὁ-
 ψώνει συνειδησες, καρπίζει τὸ νοῦ, δένει ἐποχές. Οἱ
 πῶ σημαντικοὶ πρόδρομοι τοῦ Ψυχάρη, ὁ μέγας
 Σελωμὸς καὶ ὁ προφήτης Βηλαρὰς, ἔσο καὶ ἂ νοιώσα-
 νε κατάθαθα τὸ ζήτημα τῆς γλώσσας καὶ διακηρύ-
 ξανε μεγαλόφωνα τὰ δίκια τῆς δημοτικῆς μας δὲν
 μπορέσανε νὰ βαστήξουνε τὸν ἀγῶνα γιὰτὶ λείπανε
 ἀπ' αὐτοὺς τὰ ἔπλα τῆς Ἐπιστήμης. Μετὰ τὴ λογι-
 κὴ μονάχα καὶ μετὰ τὴν καρδιὰ τέτοιοι ἀγῶνες δὲν
 μποροῦνε νὰ διαδοῦνε τὰ μαῦρα σύγνεφα τῆς ἀμά-
 θειας καὶ τῆς ἐκμετάλλεψης τῶν ἀγαθῶν τοῦ κα-
 θεστώτου.

Χρειαστῆκανε εἴκοσι τρία χρόνια ἀπὸ τότες γιὰ
 νὰ στεριώσῃ μιὰ νέα γλωσσικὴ συνειδησῆ, μιὰ προ-
 σπάθεια γιὰ νὰ σπάσῃ τὴν παράδοση ποῦ κληροδο-
 τήσανε στὸ ἔθνος ὁ ἀσυλλόγιτος Προγονισμὸς καὶ
 ἡ σχολαστικὴ Δασκαλοκρατία. Σήμερα μπορούμε
 νὰ ποῦμε ἀδίσταχτα πὸς τὰ πῶ φωτεινὰ πνέματα
 τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ νοιώσανε τὴν καινούργια ἱ-
 δεολογία τοῦ Δημοτικισμοῦ ποῦ ἀρχίζει ἀπὸ τὴν
 ἀλλαγὴ τῆς γλώσσας, ἀπὸ τὸ θάνατο τῆς ψεύτικῆς
 καθαρῆουσας, γιὰ νὰ φτάσῃ ἴσα μετὰ τὴν ἀλλαγὴ
 τῆς ψυχῆς τῆς πλανεμένης καὶ ἀφιονισμένης ἀπὸ τὸν
 καπνὸ τοῦ εὐκολοῦ πατριωτισμοῦ καὶ τῆς λογοκο-
 πίας.